

stichting **Een Joodse Erfenis**

JAARVERSLAG 2017

DOELSTELLINGEN ANNO 1995

Stichting Een Joodse Erfenis is op 8 juni 1995 opgericht en stelt zich conform haar statuten ten doel de herinnering aan de joodse aanwezigheid in Winsum en omgeving levend te houden en te bewaren. Op basis hiervan zijn de volgende activiteiten georganiseerd:

KLEZMERCONCERT 'GEWOON GEJAT' DOOR DRENTS KLEZMER TRIO

Op zondagmiddag 9 april brengt het Drents Klezmer Trio in de voormalige synagoge van Winsum de nieuwe **voorstelling 'Gewoon gejat'**. Daarin nemen de muzikanten het publiek mee in een verrassend gevoel van herkenbare emoties. Joodse muzikanten - de Klezmerim - speelden leentjebuurt met muziek. Overal waar ze woonden, speelden ze ook de muziek van de volkeren waar ze mee in aanraking kwamen. Ze 'jatten' (handen, afgeleid van het Hebreeuwse woord 'jad') hier en daar wat mee en zo vermengden muziekstijlen zich tot een eigen stijl, de Klezmermuziek.

Het Drents Klezmer Trio wordt gevormd door Rineke Marwitz (klarinet, fluiten, taragot, percussie en zang), Conny Timmermans (accordeon) en Fons Hof (contrabas, gitaar en zang).

OPENSTELLING VOORMALIGE SYNAGOGE OP 4 MEI

Aansluitend aan de jaarlijkse dodenherdenking bij het bevrijdingsmonument in Winsum vindt er een stille tocht plaats langs de graven en herdenkingsplaatsen voor de oorlogsslachtoffers. Aan de oostzijde van de voormalige synagoge is in 1993 een **monument** aangebracht ter herinnering aan de **13 omgekomen joodse slachtoffers** uit Winsum, waar op 4 mei gelegenheid is om bloemen neer te leggen. Aansluitend worden er jaarlijks door een bestuurslid van Stichting Herdenking 4 mei Winsum ter nagedachtenis enkele woorden gesproken. Dit jaar heeft in onderling overleg een bestuurslid van stichting Een Joodse Erfenis iets verteld over het leven van een van de slachtoffers.

Sinds de restauratie van de sjoel in 2011 staan de deuren open om ook binnen een kijkje te nemen. Ook dit jaar heeft de olielamp gebrand die van oudsher tot het interieur behoorde en was er een bescheiden **foto-opstelling** van de slachtoffers te zien. Naast de voorgaande jaren getoonde foto's van de 13 joodse slachtoffers waren er dit jaar ook nieuwe foto's te zien: Een vijftal baby/peuter foto's (1933-1935) van de jongste slachtoffers Sofietje en Jacob Comprecht de Vries uit de collectie van mw. Poel-Pater (zij is dienstmeisje geweest in het gezin de Vries-Oudgenoeg, Tuinbouwstraat 15, Winsum) en een mooie schoolfoto van de broers Issy en Sophius de Vries.

Tevens was er een expositie van briefkaarten van leerlingen uit de bovenbouw van basisscholen in de gemeente Winsum die hebben deelgenomen aan het **onderwijsproject 'De buurjongen van Issy en Sophius de Vries: Henk Lijnema en de Joodse erfenis van Winsum.'**

ONDERWIJSPROJECT 'DE BUURJONGEN VAN ISSY EN SOPHIUS DE VRIES: HENK LIJNEMA EN DE JOODSE ERFENIS VAN WINSUM'

Sinds 2014 heeft stichting Een Joodse Erfenis een **leskist** beschikbaar, geschikt voor de bovenbouw van het basisonderwijs en de onderbouw van het voortgezet onderwijs. Deze leskist is samengesteld rond het verhaal van de joods Winsumse broers Issy en Sophius de Vries, omgekomen in Auschwitz. Dankzij hun toenmalige buurjongen Henk Lijnema weten we het nodige van deze familie.

Met behulp van de leskist zijn er in het voorjaar in de sjoel **lessen verzorgd aan de bovenbouw van 6 basisscholen**. Als gevolg van de verhalen die de leerlingen thuis n.a.v. deze les vertelden, is op verzoek van hun ouders de les vertaald naar een voordracht voor volwassenen die dit jaar vier keer in de sjoel is gegeven. Ca. vijftenzeventig belangstellenden hebben deze bijgewoond.

EUROPESE DAG VAN HET JOODS CULTUREEL ERFGOED

Op zondag 10 september volgden ca. tachtig belangstellenden in aanwezigheid van Commissaris van de Koning René Paas het afwisselende programma met als thema **'DIASPORA'**.

In en om de voormalige synagoge van Winsum werd het thema middels een drietal boeiende activiteiten belicht. Bij binnenkomst werd meteen de aandacht getrokken door het prachtige inmiddels in brons gegoten beeld **'Watersplash' van kunstenaar Jon Gardella**. Op een groot scherm werd de making-of van het in 2010 vervaardigde kunstwerk getoond en kon het publiek voor vragen terecht bij de aanwezige kunstenaar.

Halverwege de middag kregen belangstellenden o.l.v. **historicus Romke Visser** een interessante **rondleiding door voormalig 'Joods Winsum'**, o.a. langs panden, waar joodse handelaren woonden en werkten. Zo werd o.a. stilgestaan bij het woonhuis van de gids in de Oosterstraat waarin de joodse manufacturenhandelaar Michiel de Vries met zijn gezin heeft gewoond.

Het programma werd afgesloten met een **demonstratie Israëliëse Dans** door een dansgroepje o.l.v. **dansdocente Kaya Wolff** van 'Mandala Dans'. Dit werkte zo aanstekend dat op uitnodiging een aantal toeschouwers spontaan met de laatste dansen meededen.

LEZING

Op 12 november heeft historicus Romke Visser in de Winsumse sjoel een **sjoellezing** gehouden over **Nathan Albert (Nardus) de Vries** met als titel: *'N.A. de Vries: bevlogen sociaaldemocraat, bestuurder en drankbestrijder'*. Nardus (1878-1924) is afkomstig uit een joodse familie van vee- en wol handelaren en groeide op aan de Hoofdstraat W 40 in Winsum, waar zijn vader een wol- en huidenhandel runde. Hoewel hij zijn vader opvolgde, bleek dat werk niets voor hem te zijn. Zijn hart ging naar een andere toekomst uit, waarbij hij zich losmaakte van zijn joodse achtergrond en zich bekende tot de jonge sociaaldemocratische beweging. Dankzij zijn heldere verstand, een goed gevoel voor financiën én het huwelijk met Agnes Bruins (1874-1957) groeide hij snel uit tot een van de leidende politici van de SDAP in Stad en Ommelanden (gedeputeerde en eerste SDAP-wethouder).

In deze lezing is het leven en werk van Nardus de Vries en zijn vrouw besproken tegen de achtergrond van de politieke en maatschappelijke ontwikkelingen vanaf het einde van de negentiende eeuw.

NIEUWSBRIEVEN

In maart en september hebben de donateurs / belangstellenden de nieuwsbrief ontvangen.

WEBSITE

Dit jaar is er verder gewerkt aan de ontwikkeling van een **educatief** onderdeel op onze website **www.sjoelplein.nl**. Dit onderdeel is ingericht als een virtueel plein, waarin de Canon Winsums Jodendom 1727-2011 wordt aangeboden. Naar verwachting zal dit halverwege 2018 gereed zijn.

DAG VAN DE GRONINGER GESCHIEDENIS

Deze dag wordt traditiegetrouw gehouden in het gebouw van het RHC Groninger Archieven en heeft dit jaar plaats gevonden op 14 oktober met als thema **'Geluk'**. In het kader van **samenwerking** met andere joodse erfgoedinstellingen in de provincie Groningen vormde onze stichting met Stichting Folkingestraat Synagoge (Groningen), Het Joodse Schooltje (Leek) en Vereniging Vrienden Synagoge Bourtange een studieblok op de **informatiemarkt**. Onze bijdrage bestond o.a. uit het tonen van een collage van rosj hasjanna kaarten (gelukkig nieuwjaar wensen), eigen informatiemateriaal en een prachtige Ramshoorn (geleend van Bourtange).

EXTERNE CONTACTEN

Stichting Een Joodse Erfenis voert structureel overleg binnen Syneon; netwerkorganisatie Synagogen Noord- en Oost Nederland en er wordt steeds meer samengewerkt met Stichting Herdenking 4 Mei Winsum.